

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PREȚIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austró-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PREȚIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

In diu'a pogorîrii Duchului santu.

Astadi serbâmu evenimentulu mare, in carele se realiséza promissiunea Domnului nostru Isus Christos. Duchulu santu se pogóra in limbi de focu asupra apostoliloru. Si apostoli armati cu puterea Duchului santu „incepu a grai cu streine graiuri, cu streine ivetiaturi si cu streine porunci ale sfintei Treimi.“

Biseric'a lui Christos cá atare in urm'a acestui evenimentu mare si-iea inceputulu ; si cuventulu Domnului se latiesce pana la marginile pamentului.

„Lumina este santulu Duchu, celu ce s'au transmisu apostoliloru in limbi de focu, si prin tr'ensulu tóta lumea se luminéza a cinsti pre sant'a Treime.“

Ne inchinamu astadi Domnului, si i-multiemim pentru nemarginit'a-i indurare facia de neamulu omenescu. Ridicamu astadi cantári de lauda Celui Pré Inaltu pentru darulu si puterea, cu carea a ineztratu biseric'a s'a, cá vecinicu se viieze, si între noi se petróca pana la sfersitul veacului.

Dar góne multe trebue se supórte biseric'a indata dupa acestu evenimentu mare. Cei ce primescu botezulu, si prin botezu devinu mmbri ai bisericeii, — condemnati sunt de lumea, carea nu voiesce lumina, se primésca unu alu doilea botezu, botezulu de sange, prin mórtea de martiri din manile gonaciloru.

Dar Duchulu santu este putere si taria ; èr acésta taria infrunta crudimile mortii.

Si gónele bisericeii nu se sfersiescu in cei dantai secli. Proroci mincinosi se scóla in decursulu veacuriloru, si se incérca a supune la noue góne bisericeii Domnului.

Dar Duchulu santu in biseric'a lui Christos petrece, si imbracandu cu taria si cu puterea darului seu pre apostolii bisericeii, biseric'a Domnului, reese biruitória in tóte gónele pornite asupra-i de acei proroci mincinosi.

* * *

Proroci mincinosi au fost, si voru fi !

Slabitunile omenesci si viforulu ispiteloru nu voiescu se lase pre omu a intrá si a petrece in imperati'a darului. Intunereculu lupta si astadi in contra luminei ; si diferetile secte contrarie religiunei si contiuna si astadi propagand'a in contra bisericeii lui Christos, tocm'a asia precum goneau biseric'a lui Christos gonacii pagani in cei dantai secli ai erei crestine. —

In istori'a popóreloru tóte se repetiescu, si precum atunci urgis'itu a fost adeverulu, èr mintiun'a onorata : tocm'a asia s'a repetitu acestu fenomenu si de atunci încóce, si se va mai repeti pana când omulu va fi omu.

Pamentulu, in care este imbracatu sufletulu nostru, ne ingreniéza in totu decursulu vietii, ne apésa, si voiesce se re pogóre spre pamentu, in totu timpulu, cât datu ne este, cá se fim cetatieni ai pamentului.

S'a pagoritu Duchulu Domnului pre pamentu „facendu-se sunetu cá de o sulfure ce vine repede,“ pentru cá se ridice dela pamentu pre celu creatu din pamentu, si se-lu impreune cu ceriulu.

Dar multimea cea mare a celoru de pre pamentu n'au intielesu atunci puterea si tari'a gratiei divine, precum multime mare va fi si astadi in lame, carea nu voiesce a-o intielege.

Precum odinióra „resuná versulu organeloru pagane“ spre a invitá pre ómeni „a cinsti chipulu celu fara de sufletu de auru facutu“ : totu astf. lu resuna si astadi glasulu dascaliloru paganismului modernu, incercandu-se a seduce multimea de a-se inchiná loru si a-se lepedá de inchinatiunea adeveratului Ddiu si de stim'a cuviintiósá servitoriloru altariului seu ; dar „darulu Mangaitoriului celui purtatoriu de lumina vrednici ne face a strigá : Treime un'a intocm'a puternica cea fara de inceputu bine esti cuventata.“

Nu mai este astadi nimenea streinu in biseric'a Domnului. Suntem aici toti cei ce voimu se intrámu, si se lucrám in acésta santa casa a Domnului si in acésta puternica cetate a nóstra.

Prin Duchulu santu „tóta lumea se luminéza a

cinsti pre sant'a Treime, " — ne invétia astadi biseric'a noastră.

Vom ascultá astadi cu mintea si cu inimile nóstre acésta santa cantare, pentru cá Duchulu Domnului se-se sulasiluésca intru noi si puterea Celui Pré Inaltu se-ne intarésca, cá aici in acésta santa cetate, in biseric'a si prin biseric'a lui Christos se-ne cautám mangaiarea in durere, si scutu nebiruitu in lupt'a cea fara de sfersitu in contra necazurilor celor multe ale vietii.

Nu se temeau odinióra in timpul góneloru crescinii armati cu puterea Duchului santu si biseric'a prin trensii a esitu, si a remasu biruitória. Se luám deci astadi Duchu santu, si innoindu-ne cu acésta arma, nu ne vom teme de marea de valuri si de viforulu ispiteloru, ce ne impresóra ; si dilnicu ne vom innói prin rogatiune si prin inima infranta si smerita, dilnicu vom inteneri prin virtute, intarindu-ne si imbogatindu-ne cu puterea si bogati'a Duchului, carele este lumina, si carea nestinsa fiend ne va povetuiú pre calea cea drépta, pre calea, carea conduce pre omu la fericire.

Câte-v'a cuvinte la adres'a candidatiloru de preotia.

Tènerulu candidat u de preotu, in institutul teologicu se initiéza in tóte sciintiele si cunoscintiele tienatórie de chiamarea s'a, se inzestréza cu tóte indrumàrile necesarie pentru conducerea oficiului seu ; astfelu, incát absolvand densulu cursurile clericale, este pusu in starea de a satisface pre deplinu sublimi, dar si grelei sale misiuni, precum si de a representá cu demnitate interesele parohiei, ce i se va incredintiá spre pastorire.

Unu atare teneru bine versatu in sciintiele teologice, si insufletitu pentru chiamarea sa, inainte de a merge in vre-o parochia, si-incipuiesce, cá va conduce cu cea mai mare punctualitate oficiulu seu, si cá va face reforme, va face minuni in parochi'a lui incredintianda, dara mergendu in parochia, si petrecendu cât-v'a tempu in mijloculu poporeniloru sei, va esperiá tocmai contrariulu ; va dá — in portarea oficiului — de obstacole si greutáti, despre cari dóra nici ideia n'a avutu.

Ce se faca dara tenerulu preotu ? Se despereze, séu dóra se se disguste chiar de chiamarea, pentru carea s'a pregatitu ?

Nu ! acést'a nu o va face unu preotu intieleptu, ci inainte de tóte va scrutá dupa causele, cari 'lu paraliséza in activitatea sa, si in scrutàrile sale va aflá, cá si preotulu, dar in cele mai multe casuri totusi poporeni pórta vin'a, cá afacerile parohiei nu decurg asia, dupa cum ar trebui se decurga.

Datorinti'a preotului in acestu casu este — intocmai cá a invetiatorului la inceputulu anulu scolasticu, când studiéza natur'a eleviloru sei — a studiá cât mai profundu natur'a, datinile si insusirile poporeniloru sei, si incát ar aflá, cá acestea sunt si-

nistre, a cautá remediile potrivite pentru coregerea lor. —

Poporulu nostru, vorbindu adeverulu, pre langa multele insusiri frumóse, ce le posiede, are si o multime de slabitiuni.

O insusire frumósa a poporului nostru este : cá densulu pretinde dela preotulu seu multu ; pretinde cá se fia religiosu-moralu, se fia bun cantaretu, bunu oratoru, se-si implinésca cu scumpatate oficiulu seu, se fie bine imbracat, se jóce rola in viéti'a sociala etc. etc., si bine face cându pretinde acestea ; — éra apoi o slabitiune generala a lui este éراسي, cá daca este verb'a de dotatiune, de remuneratiune, afla feliu de feliu de scuse si pretexte de nesolvire.

Aici póte mi se va reflectá din vre o parte, cá preotulu este insusi caus'a, cá nu-si primesce compe-tintiele sale, pentru cá nu-si implinesce datorintiele sale cu tóta punctualitatea, si — scurtu disu — nu este poporului, pastorirei lui incredintiatu, unu ade-veratu parinte. Inse eu indraznescu a afirmá si sus-tiené contrariulu ; cáci eu cunosc preoti, cari si-implinescu datorintiele lor cu cea mare acuratetia, in contr'a caror'a nici poporeni nu au nici cea mai mica cauza de nemultiamire, si totusi si preotii acesti'a se plang, cá nu-si primescu cum se cuvine competen-tiele sale.

Altii éراسي vor reflectá, cá seraci'a este caus'a, din carea poporeni sunt asia de rei platitori. É dreptu cá seraci'a este cauza suficiente de nesolvire, si eu asia cred, cá toti fratii preoti vor luá in de-plina considerare seraci'a poporului, si nu vor pre-tinde dela cei seraci nici o tacsu pentru functiunile seversite. Sunt inse poporeni cu stare, cari nu-si im- plinescu datorinti'a lor in punctulu acést'a, si nu-mai despre acesti'a póte fi aici verb'a. Dar póte fi cá unii poporeni asia sunt nascuti si asia afla de bine, cá preotului si invetiatorului se-i solvéscu mai pre urma, dupa ce au impacat chiaru si pre jupá-nulu arendasiu ; — deci déca mai remane cev'a, si le vine la socotéla, capeta si preotulu si invetiatoru-lu, déca nu, apoi acesti'a mai potu asteptá.

Acést'a slabitiune, acestu morbu este binisioru latitu la poporulu nostru, dar mie-'mi pare a fi mo-lipsiti de dènsulu mai vèrtosu poporeni nostri, cari se afla in apropierea orasieloru, si cei din comunele, in cari este diferentia de confesiune, séu cari se afla in apropierea comuneloru cu diferite religii. Se in-tielege cá fórte multu contribuescu la respândirea acés-tui morbu, informatiunile cele multe, cari le primescu poporeni nostri din partea unor'a séu altor'a, cari aru fi inca chiamati a sprijini pre preoti intru ame-liorarea sortii lor.

Éta dara cea d'antáiu neplacere, celu d'antáiu necazu ! Preotulu ne-primindu ce i se cuvine dupa lege si dreptate, nu implinescu cu tóta bucuri'a offi-ciuulu seu ; cáci nu esagerezu cându dicu, cá unii po-poreni sunt atât de indrasneti, incát nu se sfiescu a

deciará publice, că nu li place a solvi competintiele legali a preotului s'eu invetiatorului loru. Pentru intrarea asertiunei mele acestei'a fia-mi permis, a inregistra unu incidentu int'emplat in presenti'a mea.

In comun'a n'ostra adeca este datina, că naturalele invetiatoresci se aduna in totu anulu la cas'a comunala prin antisti'a comunala. S'a int'emplat că am fostu si eu odata presentu la adunarea bucateloru, si credeti-me, că am fost constrensu a audi cu urechile mele, cum unu popor'enu — dela fire cam brutalu — s'a espeptorat: „că elu nu pletesce la dascalu, că elu n'are copii de sc'ola, si nu are lipsa de dascalu etc.“ Si ce am facutu eu? De si eram f'orte indignatu, totusi mi-am pastrat sangele rece, nu m'am revoltat, s'eu d'ora se-lu fie dojemit cu asprime in acelu momentu, cum ar fi facutu p'ote altulu in positi'a mea, ci mi-am propusu a-i dá la ocaziune binevenita o lectiune morala buna pentru brutalitatea sa. Ocaziunea nici n'a int'ardiat, căci nu mult dupa aceea a venit omul meu la sc'ola in societatea mai multoru locuitori, că se le facu o obligatiune. Af'andu eu acum momentulu de pot'ruit, spre a-lu infruntá pentru portarea sa brutala din trecut, l'am int'ebatu in presenti'a celorlalti, cum de a venit densulu la dascalulu, se-i faca obligatiune, de ore-ce cu alta ocaziune s'a es'primit, că nu are lipsa de dascalu? si apoi prin sfaturi morale intru atát'a l'am mustratu, incát densulu cu faci'a inrosita s'a rogatu de iertare, éra de atunci inc'oci se p'orta facia de mine cu totu respectulu, si nici prin minte nu-i mai trece a denegá solvirea competintieloru preotiésci si invetiatoresci.

Din acestu incidentu am trasu conclusiunea, că preotulu prin invetiaturi si sfaturi morale si prin portarea cu blandetia totdeun'a mai lesne va cuceri pe poporeni, si ii-va induplecá la implinirea datorintieloru si la solvirea competintieloru sale, decát prin pasirea ca asprime, prin fortia, s'eu d'ora chiar prin pot'erea esecutiva, prin ceea ce se pot' provocá neintielegeri si certe si mai mari intre preotu si poporeni. Ba ce e mai multu, eu cunoscune unele comune in apropierea n'ost'ra, in cari tocmai din caus'a, că a facut preotulu presiune asupr'a poporeniloru la incasarea competintieloru sale, intru atat'a s'a inversiunatu poporulu asupr'a preotului, incát preotulu a trebuitu se parasésca respectiv'a comuna.

Este acum int'ebarea, că ore p'ote preotulu in t'ote casurile induplecá pe poporeni si la solvire, precum mi-a succes mie in casulu enaratu? Ce este dara de facutu in casu contrariu? In asemenea casu este mai consultu, că preotulu se abdica de pretensiune, decát se pasiésca cu esecutiune in contr'a datorasiului. Bunul Domnedieu ne va dá resplat'a, ce n'o primim dela ómeni. Éra si pana atunci se ne nisum si noi a ni croi o s'orte mai buna prin aceea, că contribuim cu t'ota inim'a la crescerea si sporierea fondului nostru preotiescu, carele avendu meniti-

unea de a dá dotatiune la tempulu seu preotiloru, ne va face independenti si ne va pune in pusetiunea, că se nu mai fimu avisati la buna vointi'a si grati'a poporeniloru.

In f'orte multe locuri esista partide in comuna intre poporeni, d'intre cari fia care 'si are interesele sale particulari si scopurile sale egoistice; si asia preotulu cá omu nou, carele nu cunósce nici persónele, nici impregiurarile locali se alatura cu totul nevinovatu la un'a, s'eu alta partida, fara a sci că prin aceea si-a atrasu o multime de inimi aprigi, cari lu-impedeca in activitatea s'a, i-paraliséza si int'entionile cele mai bune, si i-facu imposibila realisarea si a celor mai salutarie idei. Deci preotulu, indata ce va observá unele cá acestea, trebue se fia f'orte precautu; elu trebue se demustre tuturoru partideloru, că nu este amicul numai unei'a, s'eu altei'a; ci este amicul inaintării, in florirei si alu bunastarii morale si materiale din comuna.

Elu la ajungerea acestoru scopuri tientesce. Acestea-i sunt devis'a. Totodata se staruésca a apropiá partidele de olalta, convingendu-le cá desbinările esistente intre ele sunt numai spre daun'a, spre detrimentulu comunei, si aretandu-le, că numai prin concordia si conlucrare armonica voru pot' prosperá si progresá in t'ota privinti'a.

In fine nu se p'ote negá, că si preotii in multe casuri sunt caus'a, că atacerile parochiale nu decurg tocmai in ordinea cea mai buna; si la densii se pot' observá unele scaderi in t'ienut'a loru facia de poporu. Unii adeca sunt prea familiari facia de poporeni, alii din contra sunt prea superbi si sumeti, evitéza ori ce atingere cu poporulu. Cei dantai si-perdu t'ota védi'a, stim'a si auctoritatea prin familiaritatea loru; cei din urma prin separatismulu si izolarea loru sternescu in poporeni neincredere si recéla facia de persón'a loru, căci superbi'a si sumeti'a sunt de-a dreptulu contra chiamarei unui preotu.

Prin urmare preotulu trebue se tiena calea de mijlocu. Elu trebue se tracteze pe fiacare popor'enu alu seu cu pretenia, cu sinceritate si cu inima curata, dar se nu se prea apropia de poporu, nici se suferé dela densulu vre-o necuviintia, cu atáta mai putien se se demita la vorbe grosolane si ordinare in conversarea sa cu poporulu; éra de alta parte se comunice cu poporulu, se asiste la convenirile loru, de esemplu la prasnice, ospetie etc. invetiandu, luminandu pretutindenea, jucandu rolulu de parinte facia de poporeni, fiindu-li in necazuri sfatuitoriu, in nenorociri consolatoriu, in retacire povetiuitoriu, lucrandu cu totu deadinsulu la inaintarea poporeniloru in t'ota privinti'a căci in care gradu va promová bunastarea si fericirea poporeniloru, in acelu gradu 'si va asigurá si bunastarea si fericirea sa propria.

Jabar, in lun'a lui Iuiu 1888.

Pavel Stoic'a,
preot-inv'et.

Epistolele parochului teneru.

VIII.

Domnule redactoru! Nu ti-am scrisu de multu. Si m'am si hotaritu intr'unu rōndu a nu-ti mai scrie, pentru ca mi-au disu multi frati preotii, ca eu nu scriu bine, si adeca nu scriu cá si unchiulu, parochulu betranu. Si vedu si eu, ca este asia. Dar m'am ganditu la unu lucru. Am ganditu adeca, ca si in literatura trebue se mérga lucrurile totu asi'a, precum mergu si aiurea. Precum cinev'a nu póte fi generalu mai nainte de ce ar fi fost gregariu: tocma asia nu póte se fia cinev'a nici bunu scrietoriu mai nainte de a-se fi deprinsu cu scrierea. Apoi mi-am mai adusu aminte de paianjinulu din fabula, despre care se dice, ca si-a pusu de gandu, se-si tiésa cas'a in loculu celu mai inaltu alu unui salonu domnescu. Si a plecatu se-se suie in loculu, in carele si-a propusu, se-si faca sie-si casa. Si fabul'a spune, ca fiendu calea paianjinului grea de suitu, bietulu calatoriu a picatu de 99 de ori; dar nu s'a descragiatu, si astfelu a un'a sut'a óra plecandu de nou pre acelasi drumu a isbutitu, si si-a tiesutu cas'a dupa poft'a inimei sale.

Fabul'a cu paianjinulu mi-se pare mie fórte instructiva mai cu seama pentru noi, pentru romani.

Suntem toti ómeni zelosi. Toti voimu se-ne asiezàmú cât mai sus casele nóstre, si plecàmú pre cale se punemu parulu, si se-ne asiezàmú sus, unde dorimu. Si bine facemu, când gandim, si voimu se facem astfelu, pentru ca este slabu catana, celu ce nu vrea se fia generalu. Dar zelulu nostru fórte de multe ori seamana cu unu focu de paie, carele se aprinde iute, dar cum se aprinde de iute: tocma asia se si stinge de cu grab'a. Ne lipsesce la multi, daca nu la toti, cam multu din perseveranti'a si energi'a paiangiului.

Si nu voiescu se-mi ingreuezu si eu consciinti'a cu acestu pecatu. De aceea ti-scriu de nou in speranti'a, ca celu putien mai tardiu epistolele mele voru deveni mai interesante.

Eram dilele trecute in o societate cu mai multi functionari streini, intre cari era si unu padurariu cameralu, omu cultu, dar unu omu teoreticu, carele ar dorí se mane lumea cu umerii inainte, dupa carte si dupa scrisóre.

Din vorba-n vorba padurariulu mi-facù imputarea, ca poporulu nostru romanescu de aceea nu sporesce in ale economiei, pentru ca nu se scie aflá in nou'a situatiune creata si pre acestu terenu prin schimbarea imprejuriloru. Intre altele mi-dise adeca numitul padurariu, ca poporulu nostru se plange, ca n'are pasiune de ajunsu, si ca din lips'a de pasiune nu póte tiené vite, si este lipsitu de unu insemnatu isvoru de venitu; dar cand te uiti prin gradini in satele romanesci, vedi buruieni in locu se vedi trifoiu, seau alte plante, prin cari s'ar poté promová economi'a de vite.

La acést'a am respunsu numitului functionariu, ca-lu intielegu fórte bine, si ca cunosc si eu teoriile, pre cari mi-le spune densulu; dar nu poporulu este in totu loculu vin'a, ca nu pórtá o economia de campu destul de rationala; si nu poporulu pórtá intru tóte vin'a, ca pana acum n'a avutu timpulu fisicu necesariu de a-si cascigá capitalulu intelectualu si materialu trebuintiosu pentru o economia mai rationala.

Ei bine, dar cu astfelu de vorbe si scuse caus'a poporului nu este resolvita. De aceea detori suntem mai cu seuma noi preotii si invetiatorii, se luàmú mai cu de-a dinsulu caus'a cea mare a economiei si vietii poporului in mana.

Este faptu, ca poporulu nostru in multe locuri pune fórte putien pretiu pre cultivarea gradiniloru, si lasa chiar in gradini multu pamentu sterilu si necultivat; ér acést'a este o mare dauna pentru dezvoltarea nóstra pre terenulu economicu-nationalu.

Am facutu si noi romanii multe in timpulu din urma; dar cand ne uitàm la poporu, vrend nevrend trebue se constatàmú, ca nu in tot loculu am potutu dá poporului chran'a sufletésca, carea se-lu póta indeletnici peotru o economia mai rationala.

Astadi lupt'a intre popóre se pórtá mai cu seama in piatiu, cand mergemu se cumperàmú, si se vindemu. Si poporulu nostru celu destulu de ingreuiatu cu sarcini, cumpera si astadi multe lucruri, pre cari ar poté se-le aiba densulu acasa, fara de bani.

Peoporulu nostru din multe comune cumpera legume, ér acasa in gradina i-remane multu locu nefolositu, carele ar fi fórte acomodatu pentru cultivarea de legume. Apoi cand merge la piatiu, se-si venda productele sale, atunci adesea vede, ca altii au producte mai bune, decât densulu, si sunt in stare a-le vinde mai eftinu, decât densulu; si acést'a provine numai din caus'a ca densulu nu are nici capitalulu materialu, nici capitalulu intelectualu trebuintiosu pentru o lucrare mai rationala a pamentului seu.

Am atrasu prin acésta epistola atentiunea onoratului publicu asupra acestei imprejurári, ér in o epistola viitória voiu espune mai detaiatu vederile mele in acésta insemnata cestiune.

Toracul-micu Maiu 1888.

Die Redactor! Inca in Nr. 26. din a. c. alu „Luminatoriului“ a aparut o corespondintia datata din Toracul-micu, si semnata de „unu asistentu,“ carele vóia se dea unu felu de reportu publicu asupra esameneloru semestrali tienute la scólele din comun'a nóstra, si in carele si-face observările cele mai neintemeiate si cutezătorie facia cu progresul aflatu in class'a I. si respective asupra maniereloru invetiatoriului dela acea classa fatia de scolari. Trebuia, — si noi inca am fi doritu cá se respundemu in „Luminatoriulu“, — inse deórace redactiunea dela „Luminatoriulu“ in Nrulu din urma a anuciatu ca-

sistéza de o camdata edarea fôiei, ne vedemu necesitati a recurge la ospitalitatea Dvóstra cu rogarea, se dati locu in „Biserica si Scóla“ putieneloru nóstre observári si reflexiuni asupra corespondintiei amintite. Am intardiatu cu aceste reflexiuni anume pana acuma, cáci asteptámu dela acelu „asistentu“, cá dupa ce si-a facutu observarile asupra celorlora vediute in cl. I. se si-espuna vederile si asupra celorlora vediute in cl. II, cá asia se potemu vedé si noi, cari tienemu ca scóla este a nóstra, si dorimu cá intrins'a se se faca numai lucruri bune, — defectele ce ar fi, si se cautamu a le delaturá. Daca ar fi facutu acést'a, aparea mai vederatu, ca intr'adeveru interesulu scólei-i zace la inima, si alt'a nu. Intrelasandu inse acést'a, cauta se i-o marturisimu, ceea ce altcum strabate si printre sirurile scrise de elu, ca totusi nu caus'a scólei, ci alta stabilitiune omenéscá, si pecatu eminamente natió-nalu romanescu a seosu din péna lui acele observári, si carele am dori cá pe viitoriu se nu-iu identifice cu caus'a comuna; si multu ne miramu si de on. redact. a „Lumin.“ ca a potutu publicá unele lucruri atât de superficiali si tendentióse. — Noi din partene lu — asiguramu pe dl. „asistentu“ ca, cá pre unulu ce vrea se se gereze ca — lu intereséza caus'a scólei nóstre, — lu vedemu bueros in intrunirile nóstre, cari ni le concede autonomi'a bisericéscá, luminandu-ne cu sfátulu si povetiile sale folositérie; ba lu — rogamu chiar se ne faca partasi cinstei de a-lu poté vedé acolo, — daca adeca este unu barbatu chiamatu si iadrechtatitu de a vorbi in cause de acestea, — atunci cel putienu va fi cratiatu de a se lapedá de numele seu, precum a facutu in cazul de fatia, Ds'a o va fi sciindu mai bine de cât noi, pentru ce. — De astadata ne luámu voia a aminti Dlui „asistentu“ numai o imprejurare, carea siguru lu-va face se cugete mai seriosu si mai obiectivu asupra lucrurilor, anume se-si aduca aminte Ds'a, pentru ce am staruita noi cei din comitetulu parochialu in anulu acést'a scol. la esmisulu consistorialu de mai asta tómana, se incuviintieze Ven. consistoriu cá doi membrii din comitetu se cerceteze in tóta diu'a scólele? noi o scimu pentru ce? si D'sa inca o va fi sciindu.

Unu lucru voimu se constatamu inca, si anume aceea: ca dupa intrebárilu facute si la dlu inspectoru alu nostru scol. in caus'a de facia, noi si poporulu din comuna suntem, precum am si fostu totdeauna, deplinu multiamiti cu invetiatiurulu nostru dela Cl. I, carele acum timpu de 22. ani e aplicatu la aceea scóla, de si a avutu se suferi multe neplaceri si greutati in sirulu acestoru ani din partea unoru ómeni de soiulu dlui „asistentu.“

Mai multi membri din comitetulu parochialu.

Musc'a golumbace sau Musc'a rea.

Numirea muscei golumbace deriva dela ruinele cetáti romane Golumbatiu, care a fost mai tardiu locuita de Turci, a carei situatiune imposanta este pe piscuri de calcare cretacee de pe malulu Dunarei in Serbi'a vis-à-vis de pétr'a izolata din Dunare numita Bab'a-cai'a, (cu-

vêntu turcescu ce insemnéza Pétra-veche.) Tot astfelu se numesce si orasielulu „Golumbatiu“ (Sérbii pronuntia „Golumbat.“) care este situatu pe ruinele unui orasiu român fórté insemnatu, fiind chiar si inaltimele din apropiere cu ruine de cetáti inzestrate.

Cuvêntulu „Golumbatu“ este de origine latina, si anume Columb'a — Porumbelu, de Români banatieni si de cei din Serbi'a numitu „Golumbu“, ér Sérbii numescu acésta pasere „Golub.“

In literatura este cunoscuta acésta musca din rebelele Turcilor cu Laudon, — si fiind-cá acestu omu de sciintia au aflatu acésta musca in acele parti a si numit-o „Musc'a golumbace.“

Romanii ar trebui se numéscá acésta musca „Musc'a iorgovana“, fiind-cá acésta musca este factorulu principalu alu baladei lui „Iorgovan.“

Cuibulu de nascere alu acestei musce otravitóre a fostu in literatur'a mai veche o pestera situata vis-à-vis de cetatea Golumbatiu, pe teritoriulu banatianu, care opiniune nu póte fi veritabila din caus'a simpla, cá nu póte fi posibilu, ca dintr'o pestera se iéssa atât'a cantitate de musca, care umple un spatiu enormu alu atmosferei din Banatu, Olteni'a si Serbi'a pana spre Nisiu si chiar parti insemnate din Bulgari'a.

Poporulu romanu, care locuesce in apropierea riului Cern'a, numesce alte pesteri cá cuiburile de nascere ale muscei lui Iorgovanu, cari pesteri se afla in apropierea Cernei.

Cine cunósce balad'a lui Iorgovanu se va poté convinge, — care balada ne arata chiar acésta musca cá resultatu, — cá balaurulu celu mare, care siedea incolácitu pe muntele Siarb'a sau Oslea calugaréscá din Gorju, de sub care munte isvoresce Cern'a — care (Cracu gardoman) devastá tierile dimprejuru inghitiendu turme intregi de vite, — acél'a se-va poté convinge, cá balaurulu acél'a este personificarea muscei golumbace — acelu balauru este selbatic'a vale a Cernii, — Portile de fieru, pana la Golumbatiu, — pana unde a urmaritu Iorgovanu balaurulu, — partea cea mai romantica a Europei intregi.

Poporulu romanu crede in balad'a lui Iorgovanu. Elu a imbracatu adeverulu in vestminte pictoresci, avend adi forma de balada.

Lini'a principala de nascere a muscei este valea Cern'a si Portile de feru sau cataractele Dunarei. Elementele sau conditionile principale de nascere ale acestei musce sunt tóte isvoarele cari se scurgu din calcarele jarasice si mai cu séma din cele cretacee, cari sunt in teritoriulu de fatia in cantitati enorme reprezentate, cari isvora se scurgu aprópe tóte din pesteri, avend ap'a cea mai buna si sanatósa de beutu, fiindu totodata limpede ca cristalulu si rece ca ghiati'a. Prin urmare putemu dice, cá tóte apele cari se scurgu din pesterile acestui teritoriu, sunt cuiburile muscei golumbace, — si nu interiorulu pesteriloru sau pescerile seci.

In apele acestea, si mai cu séma la gurile pesteriloru si pana la distántia insemnata, — se forméza unu felu de broscariu atarnand de ori-ce obiectu din apa avend form'a lanei de capra cu lungimea de vre-o 10 c., in care broscariu se potu vedé sume enorme de puncte sistematicu aranjate, cari sunt formele embrionale ale muscei golumbace. Aceste embrionale, (vermuleti) se nutrescu de infusorii, cari se nascu in apa din interiorulu pesteriloru.

Fiindu vermuletiulu deja formatu se forméza musc'a dintrensulu, cá cum se forméza fluturele din gandacu sau tintiariulu din vermuletiulu de balta. Musc'a ese din broscariulu ei cu o vehementia cá si cand ar esplodá, umplendu aerulu din imprejuru de unu nuoru intregu de

musca otravitoare, si omulu este constrensu a se feri de garile pesteriloru in momentele când roesc acestea. — Acésta imprejurare a causatu ideii'a că musc'a roesce din pesteri.

Este prin urmare evidentu, că musc'a golumbace are nenumerate cuiburi de nascere. Afara de teritoriulu aratat unde se nasce musc'a, mai sunt teritorii fôrte intinse in Carpati mai cu séma in muntii de calcare din Olteni'a, Banatu, Transilvani'a, — in Balcani teritorii enorme de munti cu calcare, in Serbi'a intre Morav'a si Timocu si pana spre Nisiu si Piret, pana unde am avutu ocaziune a observá acésta musca.

Nu esista nici unu mijlocu pentru a-o sterpi dar este metodu de a-o imputiná simtitoriu, si anume chiar in cuiburile de nascere. Metodu acest'a este simplu avend numai necesitate de o ingrijire fôrte stricta.

Esind ap'a din pesteri, este necesitate de a-i face dóne scursuri dela gur'a pesterei pana la o lungime, pana unde s'a constatat formarea muscei. In tóte diminutiile trebue schimbatu cursulu apei ce ese pe gur'a pesterei si anume intr'o di in o scursóre, si in alta di in cealalta, astfelu — ca broscariulu cu embrionalele muscei care s'a format cu o di inainte, unde se scurgea ap'a, se usuca de caldur'a sórelui in aceea-si di cand a remasu scursur'a zéca, distrugend astfelu embrionalele formate. Schimband cursul apei in tóte dilele, s'a distrusu conditiunea principala de esistencia principala a acestoru embrionale a muscei golumbace. Acésta procedura trebue intretienuta in sezonulu formarei muscei.

Dupa unu studiu seriosu a tuturor isvóreloru in cari se forméza acestu insectu, se póte produce la insemnat'a reducere a acestui reu prin actiunea dloru silvicultori si a primariiloru, — fiindu aceste mesuri luate si de tierile vecine bantuite de aceste insecte, scapandu astfelu o suma fôrte insemnata de vite din peire, despre care mortalitate nici nu esista o statistica.

Cantitatea muscei este in comparatiune cu cantitatea isvóreloru de apa, in cari se nasce musc'a, si este regula, ca cu cât este unu anu mai umedu, cu cât mai multa ninsóre érn'a, cu atât'a sânt isvórele apeleru mai mari marindu astfelu spatiulu cuiburiloru de nascere, si vice-vers'a: cu cât este érn'a si primavér'a mai séca, cu atât'a este musca mai putiena, continend isvórele in casulu acest'a fôrte putina apa.

Musicatur'a de musca este mai periculósa déca este introdu-se in gatulu animaleloru, producând in gât inflamatiuni enorme, cari causéza mórte viteloru. Boii introducu musc'a in gât mai cu séma, cu limb'a, sotind-o din nasu, din care cauza aceste vite sunt mai putienu resistente muscei. Unui animalu cu gâtulu inflamatu de musicatur'a muscei i-se póte dá ajutoru, turnându-i untu de lemnu in gátu.

B a h n'a, 7. Iunie 1888.

(„Unirea.“)

Ioanu Munteanu,
inginer de mine.

In caus'a desfiintarii scólei reale gr.-or. superióre din Cernauti.

In siedinti'a din 19. Aprile (1. Maiu) a. c. a consiliulu comunalu din Cernauti membrulu acestui consiliu, avocatulu Rott, facu propunerea: „Consiliulu comunalu sè se adreseze cu o scrisóre catra inaltulu regimu c. r. alu statutulu, cá se binevoiesca a infiintá in Cernauti o scóla reala de stat, séu scól'a reala gr. orientala superióra, ce esista acum'a se o prefaca in scóla reala de stat.“ Motivele, pe cari se radima acésta propunere, sunt

cam urmatórele: De-óra-ce scól'a reala gr. or. superióra din Cernauti are caracteru greco-orientalu, ii-compete si dreptulu, a avé invetiatori de confesiunea greco-orientala si cu timpulu póte sè-se elimineze din acést'a scóla limb'a germana cá limba de propunere, substituindu-se cu cea romana. In urm'a acestoru si de asemenea prerogative fatia cu acésta scóla, ce le esercita Archiepiscopulu gr. or. din Cernauti, sunt eschisi marturisitorii altoru confesiuni dela posturile de invetiatori si ce privesc limb'a de propunere, in cazu de eliminarea limbei celei germane scól'a acést'a ar fi neaccesibila pentru junimea de alte confesiuni. Propunerea domnului Rott a fost subscrisa de mai multi decât 20 membri ai consiliulu comunalu si asia dara pe bas'a regulamentulu interioru alu acestui consiliu a fost data, fara cá in siedinti'a mentionata sè se mai deschida asupra ei desbaterea, la sectiunea a 5. a acestui consiliu (sectiunea scolastica), pentru-ca ea se-si deie opiniunea asupr'a-i, si se faca propuneri ulterióre. In siedinti'a consiliulu comunalu din 10/22. Maiu a. c. veni cauz'a la desbatere, facendu a 5-a sectiune prin referintele ei, consiliarulu comunalu Dworski propunerea, cá sè se provóce Magistratulu orasienescu a compune in contielegere cu sectiunea a 5-a o petitiune la c. r. regimu, pentru-cá acest'a séu se infiintieze o scóla reala de stat séu se prefaca scól'a reala gr. or. superióra de aici in scóla de stat, si a o predá la mán'a presiedintelui c. r. alu tierii prin primariulu comunalu. La desbatere asupr'a acestui obiectu fura aduse parte de referintele, parte de propunetoriulu insu-si mai cu sama motivele indicate cu variatiuni mai multu séu mai putienu consunatórie cu aceste motive, din cari se vediu, cá domnului propunetoriu si consotiloru nu li vine la cale esistinti'a scólei reale gr. or. asia, precumu-i ea acum'a, ci cá Dlor-Sale li-ar placé se capete in locu-i o scóla cu delaturarea drepturiloru indicate. Éra ce se atinge de modalitatea, cá cum sè se reallsedie acestu planu, apoi Domnieleloru o lasa in sam'a statulu, se faca adeca statulu ce voiesce si cum voiesce, fia-cá scól'a reala viitória sè se sustiena pe spesele statulu, séu cá la sustinerea ei se participe si fondulu relegiunariu, precum participa la sustinerea scóleloru poporale. O propunere cá acést'a o privia o sama de membri ai consiliulu comunalu de neacceptabila si ei i-se-opusera anume membrii acestui consiliu Dr. Mitrofanovicu, Dr. Zurcanu si Voronoc'a. Dara cu tóate cá argumentele aduse de acesti domni erau destulu de convingetórie, domnulu propunetoriu si consortii nu se abatara dela propunerea Domnieleloru sale, care in urma fu primita cu maiortatea voturiloru. Mai alesu remarcabila si eficace a fost cuventarea, ce o tienu consiliarulu comunalu si profesoriulu de teologia, Drul V. Mitrofanovicu si fiindu-cá ea desvólta fôrte nimeritu si in modu convingetoriu starea actuala a acestei cause si arata lamuritu, in cátu e indreptatita propunerea din cestiune, o aducemu aici credendu a preveni astfelu unei dorintie viie a publiculu nostru. Cuprinsulu ei in traducere romana e urmatoriu :

Onoratiiloru Domni!

Daca-'mi permitu, a luá in acést'a afacere cuventulu, trebue mai nainte de tóte se-mi esprimu parerea de reu, cá nu me aftu in positiunea, de a consuná de asta-data cu propunerile onorabile sectiuni, ci cá, plecându dela unu punctu de vedere diferitu de celu alu sectiunii, trebue se-lu sustienu fatia cu propunerea ei cu atât mai vértosu, cá, plecandu dela densulu si factorii decidietori la activarea scólei reale din cestiune, elu stá in consunanti'a cu legile statulu si cu referintiile nóstre desebite.

Deschéptandu-se cam pe la anulu 1850 la popora-

tiunea Cernautiloru dorinti'a, de a avé in acestu orasiu o scóla reala, si adresandu-se in acésta directiune catra inaltulu c. r. regimu alu statului cu cereri si petitiuni atát particulari cât si corporatiuni intregi, elu nu erá neaplecata, a infiintiá in Cernauti o scóla reala; dara realisarii acestei dorintie ii-stá in cale o impregiurare prea importanta, lips'a de mijlóce pentru sustinerea unei scóle reale, cáci statulu nu erá in positiune, de a luá asupra fondului seu spelese, impreunate cu sustinerea unei scóle cá acést'a. Totu-si se indrumara in scopulu infiintarii unei scóle feale in Cernauti de c. r. regimu lucrári corespundietóre. Deci fú provocatu pe temeiulu resolutiuniloru prea inalte imperatesci din 8. Octomvre 1853 si din 12. Ianuariu 1858 Episcopulu Bucovinei de atunci, Eugeniu Hacmanu, cá se-si dea parerea, ori de e posibilu, cá fondul relegiunariu gr. or. sè se iusarcineze cu acoperirea speselor scólei reale infiintiande, respective fú intrebatu numitulu Episcopu, cá cu care quota ar puté participá fondulu relegiunariu la scopurile scólei numite? Dupa multa cumpenire a lucrului si a lipselor de pe atunci ale bisericeii si dupa multe corespundintie ale numitului Episcopu relative la necesitatea urgente, de a satisface mai antaiu lipselor indicate; si de alta parte dupa multe reflexiuni, ce i-se facura numitului Episcopu din partea guvernului tieiei despre folosint'a scólei reale pentru poporatiunea Bucovinei si anume si a celei de confesiunea gr. orientala, se aflá in fine numitulu Episcopu dimpreuna cu Consistoriulu seu aplecatu, a-si dá consimtieméntulu la sustinerea unei scóle reale din fondulu relegiunariu cu rezerv'a, cá fatia cu diregetori'a bisericesca suprema a Bucovinei se vor implini conditiunile, cari dupa lege li-competu sustienetóriloru unui institutu de cultura.

Pe urm'a acést'a binevoí Maiestatea Sa c. r. apostolica cu prea inalt'a resolutiune din 6. Februaru 1862 a concede prea gratiosu, cá in Cernautiu sè se infientieze o scóla reala gr. or. inferióra cu trei clase si cá tóte spelese pentru acestu institutu, dupa subtragerea sumei de 1050 fl. pe anu, ce se obligá se o solvésca comun'a Cernautiloru, si a sumei de 525 fl. pe anu, la a carei solvire se obligá comun'a israelita din Cernautiu, sè se acopere din fondulu relegiunariu gr. or. alu Bucovinei. Totodata binevoí a ordiná Maiestatea Sa c. r. apostolica, cá Episcopului numitu se i-se esprime prea inalt'a complacere pentru prevenirea, ce a avut'o la acést'a ocaziune fatia cu intentiunile c. r. regimu, aceea ce i-s'a si comunicatu cu inaltulu emisu alu Ministeriului de statu din 22. Febr. 1862, Nr. 1529/105 C. I.

Dara inainte de a se activá acésta scóla reala inferióra, se adresá numitulu Episcopu cu scrisórea oficiósa din 17/29. Maiu 1862, Nr. 49 catra c. r. regimu, facendu-i propunerea, cá la scól'a reala inferióra concésa sè se mai adauge inca trei clase ulterióre, devenindu ea astfelu scóla reala superióra completa, si acésta propunere se aprobá cu prea inalt'a resolutiune din 4. Septemvre 1862 si anume cu óre-carele modalitáti, propuse Maiestáti Sale e. r. de inaltulu Ministeriu de statu. Aceste modalitáti, cari sunt in vigóre si in diu'a de astadi, constau pe scurt intru urmatórele: Acestu institutu se aiba caracterulu unei scóle gr. or., si in urm'a acestui caracteru sè se asieze la densulu cu preferintia invetiatori de confesiunea gr. or. Pentru timpulu dantaiu si pe cât va fi de lipsa de invetiatori aprobati de confesiunea gr. or., vor trebuí sè se asiedie la acestu institutu invetiatori de confesiunea catolica, carii apoi in mesur'a, in carea candidatii gr. or. isi vor dobéndi aprobatiunea legala, se vor permutá la alte institute. La asiedierea posturiloru de invetiatori se aiba directorulu institutului a face propunerea la Episcopulu

gr. or., carele din partea sa facendu propunere, se aiba a o predá prin diregatori'a tieii si cu reportulu acestei'a la Ministeriulu de statu, carele in fine se denumésca pre invetiatori. Limb'a de propunere se aiba a fi la scól'a reala inferióra de trei clase, cea germana. Inse va consuná pre deplinu cu scopulu acestui institutu, anume cu latirea si sporirea culturai meseriasie si industriale in Bucovin'a, daca unele obiecte, dupa ce i-si vor fi dobénditu candidatii de profesura indigeni cualificatiunea legala, se vor propune in limb'a materna, spre a-i redicá pre elevi in ambele limbi la acelu gradu, prin care in privint'a industrialia li se va face cu putintia progresulu ulterioru si afara de scóla.

Din cele espuse puteti vedé DVóstra, cumcá Episcopulu Bucovinei dimpreuna cu Consistoriulu seu nu s'a impusu cu de-a sil'a, cá fondulu relegiunariu se participe la infiintiarea scólei reale gr. or. superióre din Cernautiu, ci cumcá diregetori'a bisericesca gr. or., urmandu simplu impulselor, ce-i venira din partea inaltului regimu c. r., dupa ce se convinsé despre utilitatea acestei scóle pentru poporatiunea Bucovinei, i-si dete consimtieméntulu la sustinerea ei din fondulu gr. or. bucovineanu. Apoi poporatiunea Bucovinei nu mai intrebá, ce caracteru are acésta scóla, are ea caracterulu gr. or. séu ba? Ea mai vèrtosu se bucurá de castigulu culturalu, ce i-se oferi si cu multiamita luá parte la binefacerile lui. De atunci e acésta scóla, dotata cu tóte recerintiele si mijlócele, ce-i sunt de lipsa pentru esistint'a si desvoltarea ei, in activitate de 25 de ani, si se póte dice cu tot dreptulu, cumcá ea nici intr'o privintia n'a remasu indereptulu scóloru de statu de aceea-si categoria. Si cu tóte cá acésta scóla are caracterulu unei scóle greco-orientale, ea-i accesibila pentru junimea de ori-ce confesiune, satisfacendu in mesura deplinu multiamitória tuturor indigintieloru confesionale. Apoi in decursulu acestoru ani nime nu se simtí jignitu prin caracterulu ei gr. or. si nime nu se simtí prin acestu caracteru apesatu, seu óre-cum paralisatu in progresulu seu.

Acum'a de abia afla domnii, cá acestu institutu are caracteru gr. or., pentru-cá Archiepiscopulu gr. or. alu Bucovinei e chiepmatu a esercitá óre-care ingerintia asupra invetiatoriloru la acésta scóla, si pentru-cá mai alesu confesionalii gr.-orientali sunt chiamati la posturile de invetiatori, si pentru-cá intre modalitátile infiintarii ei se esprima posibilitatea propunerii unoru obiecte si in limb'a maicei, se descépta in domni dorinti'a, cá se li-se prefaca scól'a reala gr.-orientala esistente intr'o scóla de statu!

Dara cine stá in contra infiintarii unei scóle reale de statu in anulu 1862? Mai nainte de ce i-si dete Episcopulu gr. or. alu Bucovinei si Consistoriulu seu consimtieméntulu la sustinerea scólei reale gr. or. infiintiate in anulu 1862, atrase acestu Episcopu atentiunea inaltului c. r. regimu de statu la lipsele cele multe ale bisericeii gr. orientale din Bucovin'a, aretându, cá veniturile fondului relegiunariu, menitu in prim'a linia pentru indigintiele bisericesci, nu vor ajunge pentru acoperirea lipselor acestei biserice. Incát a fost Episcopulu in privint'a acést'a in dreptu, nu e aici locul se ve demustru; dara cumcá a avutu dreptate, puteti cunósce DVóstra diu impregiurarea, cá inca si in presentu se afla pe la noi la tiara si prin orasie si chiar si in apropiarea nóstra nemijlocita, in suburbiulu nostru Rosi'a biserice greco-orientale, cari mai multu sémana a alt'a ceva, decát a case ale marelui Dumnedieu. Si in fine totusi s'a decisu Episcopulu numitu cu inapoierea lipselor proprii, adeca ale bisericeii sale, a mení pentru scól'a reala o suma considerabila si a intetá chiar la inceputurile ei zidirea unui edificiu pentru inlocuirea ei, carele ii servesece orasiulu

nostru spre podoba. Nu merita acést'a purtare din punctulu de vedere alu inaintarii interelor scolastice recunoscintia si multiamita?

(Va urmá.)

D i v e r s e.

* *Chirotonire.* Prin Pré Santi'a S'a parintele Episcopu Ioan Metianu, s'au chirotonitu in dilele din urma intru preoti clericii absoluti Corneliu Lazar si Ioan Moldovan, celu dantaiu pentru parochi'a din Almasiu, ér alu doilea pentru varochi'a din Iarcosiu.

Elicitamu pre noi lucratori in vii'a Domnului. Ddiu se-le ajute sa póte cu demnitate si succesu sarcin'a stajbei acestei'a

* *Grindina mare* a caditu pre teritoriulu si hotariulu comunei Comlausiu si in câte o parte din hotariulu comunelor Siri'a si Covasintiu in 9/21. Iuniu a. c. Semanaturile din hotariulu Comlausiu au fost totalmiate nimicite.

* *Multiemita publica.* Subscrisulu in numele scolariloru din comun'a F.-Ghirsisi esprimu pre acést'a cale multiemita domniloru proprietari din locu Nadányi Jenő si Szepesy István, cari la 29. Maiu a. c. asistandu la esamenulu tienutu cu elevii dela scóla elementara de aici, si remanendu satisfacuti de respunsurile acelor'a au binevoitu a doná celu dantaiu 6 fl ér alu doilea 5 fl spre scopulu de a-se imparti din acést'a suma premie intre scolari, F.-Ghirsisi, in 31. Maiu 1888. — Petru Serbu, prectu si invetiatoriu.

* *Multiemita publica.* Subscrisul cá si administratoru parochialu interimalu in comun'a bisericésca San-Nicolaul-mic prin acést'a in numele comunei bisericésce vin a aduce cea mai adenca multiamita crestinelor, cari din indemnulu lor propriu, a contribuit cu denariulu lor la facerea unui praporu nou pentru infrumsetiarea Stei bisericici. Fiind fact'a acést'a o fact'a crestinésca démna de imitatu afiu de bine a espune aci cu numele, crestinele cari au contribuit la praporulu nou: Ielin'a Crisian 2 fl, Ielin'a Tomi 1 fl 50 cr, Mariutia Arsin 1 fl 50 cr, Persid'a Cheveresian 1 fl 50 cr, Elena Moldovan 1 fl, Persid'a Ardelean 1 fl, Raffil'a Bugarin 1 fl, Ieca Vatav 1 fl, Ielena Seculin 1 fl, Ielena Sirian 1 fl, Maria Seculin 1 fl, Persida Maráu 1 fl, Ana Grozav 1 fl, Ana Ignatiu 1 fl, Ielena Ilin 1 fl, Sfeta Gaian 1 fl, Ravec'a Putin 1 fl, Saveta Ilin 1 fl, Maritia Damian 1 fl, Aniti'a Ciocoviciu 1 fl, Maria Baitariu 1 fl, Mariutia Maccina 1 fl. — Deci multiamindu-le tuturoru pentru fapt'a acést'a crestinésca rogu ceriul se-le respalésca cu darurile sale cele bogate, si se le deie sanatare si virtute cá si de acum inainte se póta spori in fapte bune crestinésce cari sunt totdeuna bine primite inaintea lui Dumnedieu. Micalaca, la 2/14. Iuniu 1888. Iustin Dascalu, paroch. in Micalaca si adm. par. interim. in San-Nicolaul mic.

C o n c u r s e.

Conformu decisului Ven. Consistoriu, dto 7/19 Aprilie a. c. Nr. 1535. se eserie concursu pe parochia a dóu'a din Toraculu-mare, devenita vacanta, in protopresviteratulu B.-Comlosiului, Cottulu Torontal, clasificata de clas'a I. cu terminu de 30 dile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: Un'a sesiune parochiala de 30 jugere pamentu aratoriu, birulu si stol'a usuata dela acea parochia, cari tóte la olaita facu beneficiulu anualu de 900 fl. v. a.

Doritorii, de a ocupá acést'a parochia, in sensulu §-lui 15. liter'a a) din regulamentululu pentru parochii, suntu avisati a-si substerne recursurile instruite conformu „Stat. org.“ bisericescu, — administratorului protop. Paulu Tempea, in Nagy-Torák, per Nagy-Beckerek, si a-se presentá in vre-o Dumineca sau Serbatóre in Sant'a bisericica, spre a-si aretá desteritatea in cantare, respective pre dicare.

Toraculu-mare, la 2/14. Iunie 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAUL TEMPEA, m. p. adm. prot.

—□—

Pe bas'a decisului Venerabilului Consistoriu dto 3/15. Martie a. c. Nr. 690 se eserie concursu pe capelani'a temporalá infintiata pe langa betranulu parochu George Oprea nu din Valcaniu, in protopresviteratulu B.-Comlosiului, cu terminu de 30 de dile dela prim'a publicare.

Emolumintele capelanului sunt: jumetate din tóte venitele parochiei betranului parochu si adeca: din sesiunea parochiala, stola si biru, cari dau unu venitu anualu pe partea capelanului 400 fl. v. a.

Parochi'a fiind de class'a prima dela recurrenti se cere calificatiunea prescisa pentru parochii de class'a prima, si recurrentii au se-si substérna recursele ajustate cu tóte documentele necesarii administratorului protopescu Paulu Tempea in Nagy-Torák, per Nagy-Beckerek, Cottulu Torontal, si a-se presentá in St.-Biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantare respective predicare.

Se obsérva cá in lips'a de recurrenti cualificati pentru parochii de class'a prima, se voru admite in candidatura si recurrenti cu calificatiune pentru parochii de class'a a II-a. —

Valcaniu, la 15/27. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA, adm. protop.

—□—

Conformu ordinatiuniloru Venerabilului Consistoriu dto 14. Martie a. c. Nrii 567. 568. si 6 Aprilie a. c. Nr. 1556. se publica concursu pentru deplinirea ambelor statiu invetiatoresce devenite vacante din Siomoschesiu, (inspectoratulu Siepreusiu, comitatulu Aradu, protopresviteratulu Borsineu) cu terminu de alegere pe 14 26 Iuniu a. c. adeca Marti dupa Rusali.

Emolumintele invetiatoresce la fiesce care scóla s'a inbunatatitu si suntu: 1) In bani gata 300 fl.; 2) 12 orgii lemne din care se va incaldi si sal'a de invetiamentu. 3) Pamentu 4 jugere parte aratoriu parte fenatiu. 4) Cuartiru naturalu cu gradina de legumi. 5) Pentru scripturistica 5 fl. 6) Pentru conferintie 10 fl. 7) Dela inmormentari unde va fi poftitu 40 cr. 8) Pentru curatitulu si incalditulu scólei se va ingriji comun'a.

Aspirantii la aceste posturi, sunt avisati, recursele lor prevediute cu tóte documintele prescise, cu decretulu din limb'a magiara si cu atestatu de portarea loru morala de pana acumu — adresate comitetului parochialu din Siomoschesiu — a le tramite subscrisului inspectoru scolaru pana inclusive in 11/23 Iuniu a. c. in Miske p. u. Nagy-Zerénd, avendu recurrentii in vre-o Dumineca séu serbatóre a-se presenta la sant'a bisericica, pentru de a-si areta desteritatea in cantu si tipicu. Cei ce voru dovedi ca suntu in stare a conduce corulu vor fi preferiti.

Siomoschesiu, 7/19. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: IOANU AVRAMU, parochu si inspect scl.

—□—